

туплений и т. п. Обоснована целесообразность внесения в систему Единого реестра досудебных расследований на техническом и программном уровне функции информирования пострадавшего (заявителя) о ходе рассмотрения его заявления и последующего уголовного производства.

Ключевые слова: полиция, услуги, административные услуги, реформирование, общие правоохранительные услуги, специальные правоохранительные услуги.

Yunin O.S. Theoretical and legal bases of granting services by police officers. The bases of grant of services by polic of Ukraine theoretical and legal are set. It is proved, that services which can be got to the population by the workers of police, expediently to classify on services general and special. To general services it is necessary to take services which can be got any employee to the police regardless of what subdivision he works in, is the so-called sphere of help to the population. The grant of the special services is conditioned by the specific of work of separate constabulary subdivisions, in particular the question is search activity, prevention and investigation of crimes and others like that. Expedience of bringing in the system of the Single register of pre-judicial investigations at level of function of information of consideration of his statement and subsequent criminal production the victim (declarant) about motion technical and program is grounded.

In opinion of author, it will be instrumental in the increase of authority of workers of police, due to more close contact with the population. In same queue citizens will get the real information about implementation of services, by the customer of which they are, in fact exactly the system of law enforcement authorities functions due to the population.

A thesis is argued, that most law enforcement services are got to the citizens free of charge, and it does not conflict with legal nature of services. In fact providing the state of constabularies and paying their work, the social state undertakes the obligation under the grant to the population of effective administrative services. Services of payment character make small part from the common amount of services and their exhaustive a list certainly must be is set in a legislative order.

Keywords: police, service, administrative service, reformation, law enforcement services.

Надійшла до редакції 14.02.2016

Глухова В.А.

кандидат юридичних наук
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 342.95 + 351.74

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ ТА ПОВНОВАЖЕНЬ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Розкрито зміст проблем правового регулювання статусу та повноважень поліції особливого призначення. Акцентовано увагу на тому, що процес формування поліції особливого призначення та нормативно-правової бази її діяльності продовжується дотепер. Зроблено висновок про необхідність нормативного закріплення адміністративно-правового статусу корпусу оперативно-раптової дії.

Ключові слова: Національна поліція, поліція особливого призначення, корпус оперативно-раптової дії, правовий статус, правове регулювання.

Постановка проблеми. Процес реформування МВС України започаткував переосмислення та переформатування усіх структурних елементів відомства та їх правового статусу. Поступові зміни у складі та компетенції органів та підрозділів Національної поліції України запроваджуються у практичну діяльність та реалізуються.

Водночас зауважимо, що часто рішення, прийняті керівництвом МВС України стосовно структурних перетворень та компетенції, не завжди мають нормативно закріпленій характер. Одним із таких рішень була ліквідація усіх спеціальних підрозділів (підрозділ швидкого реагування "Беркут", спеціальний батальйон судової міліції "Грифон", відділ швидкого реагування і спецоперацій "Сокіл", загін спецпризначення та боротьби з тероризмом "Омега" та інші) та створення одного універсального спеціального підрозділу швидкого реагування на кшталт американського S.W.A.T. [1]. Задекларовані у соціальних мережах рішення поступово запроваджуються в життя, проте актуальною залишається їх наукова обґрунтованість та перспективи удосконалення.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Окремі аспекти діяльності спеціальних підрозділів міліції досліджували О.М. Бандурка, О.К. Безсмертний, І.П. Голосніченко, В.К. Колпаков, Ю.Ф. Кравченко, В.П. Петков та ін. Комплексного дослідження особливостей діяльності поліції особливого призначення проведено не було, враховуючи інноваційний характер запроваджених змін.

Тому **метою** написання даної наукової статті є визначити актуальні проблеми правового регулювання статусу та повноважень поліції особливого призначення, а також запропонувати шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Говорячи про правове регулювання статусу та повноважень поліції особливого призначення, необхідно звернути увагу на нормативно-правову основу її діяльності. Сьогодні поліція особливого призначення діє на підставі Закону України «Про Національну поліцію» [2], який передбачає функціонування даного структурного елементу у складі Національної поліції. Водночас підзаконні нормативно-правові акти (постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України», «Про затвердження Положення про Національну поліцію» [3; 4] та інші) не конкретизують особливості адміністративно-правового статусу та повноваження поліції особливого призначення.

Запроваджуючи положення реформи МВС України у практичну діяльність, у 2014 році відомчим наказом було ліквідовано спеціальний підрозділ міліції громадської безпеки «Беркут» [5], а на базі спеціального підрозділу швидкого реагування «Сокіл» створено корпус оперативно-раптовий дії (далі – КОРД), який уособлює поліцію особливого призначення. Проте офіційно оприлюднених нормативно-правових актів з цього приводу немає.

Офіційний сайт Національної поліції України повідомляє про наявність структурної складової поліції – Департаменту організації діяльності КОРД, який створюється та розвивається за Планом спільних дій щодо реалізації

міжнародно-технічної допомоги [6]. Як відомо, підставою для цього стала Угода між Урядом Сполучених Штатів Америки та Кабінетом Міністрів України про допомогу у галузі правоохоронної діяльності та кримінальної юстиції від 13 березня 2015 року [7].

Сьогодні КОРД – це новий елітний, єдиний і універсальний поліцейський спецпідрозділ швидкого реагування МВС України, в основу діяльності якого покладено принципи служіння та захисту громадян України.

Проте організаційна структура КОРД залишається не визначеною, незважаючи на те, що відбувся перший набір та навчання його працівників, які з травня 2016 року приступили до виконання своїх обов'язків у Харківській області. Підготовка кадрів для спецпідрозділу КОРД відбувалася за новітніми світовими стандартами, які запроваджували фахівці Сполучених Штатів Америки та Канади.

Організаційно-правові основи діяльності поліції особливого призначення зведені до загальноприйнятої для МВС України побудови виконання службових повноважень з урахуванням міжнародних стандартів виконання обов'язків подібними структурними підрозділами закордонних держав.

В основу повсякденної службово-бойової діяльності КОРД покладено принципи ефективного забезпечення безпеки і прав громадян, чесного і добросовісного виконання своїх службових обов'язків, високого професіоналізму та інших європейських і міжнародних правил та практик поліцейської діяльності.

Говорячи про компетенцію КОРД, необхідно наголосити на тому, що його представники мають такі самі повноваження, як і будь-який поліцейський відповідно до Закону України «Про Національну поліцію». Водночас керівництво Національної поліції наголошує, що завданнями КОРД є такі:

1. Розробка, підготовка та проведення спеціальних операцій із захоплення небезпечних злочинців.
2. Припинення правопорушень, що вчиняються учасниками злочинних угруповань.
3. Звільнення заручників.
4. Здійснення силової підтримки під час проведення оперативно-розшукових заходів, слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, а також заходів забезпечення кримінального провадження.
5. Надання підтримки іншим підрозділам поліції з метою забезпечення переважаючої вогневої потужності над правопорушниками.
6. Участь в антитерористичних операціях, що проводяться Антитерористичним центром при Службі безпеки України.
7. Вивчення, узагальнення вітчизняного та іноземного досвіду, а також методики роботи аналогічних закордонних підрозділів у цьому напрямку роботи.
8. Забезпечення здійснення заходів безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві на підставах та у випадках, визначених законодавством [6].

Узагальнюючи, можна зробити висновок про існування специфічних завдань поліції особливого призначення, які конкретизують відмінність даного структурного підрозділу від інших у системі МВС України. Водночас на поліцейських підрозділів КОРД розповсюджується дія норм Закону України «Про Національну поліцію», загальних підзаконних нормативно-правових актів, оскільки адміністративно-правовий статус поліцейського є загальним для усіх поліцейських.

Відповідно, усі повноваження поліції особливого призначення пропонуємо розподілити на дві групи:

- загальні – повноваження, якими наділені усі поліцейські (наприклад, виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживає у межах своєї компетенції заходів для їх усунення [2]);

- особливі – повноваження, якими наділені саме співробітники поліції особливого призначення (наприклад, звільнення заручників).

Крім того, слід наголосити на необхідності нормативного закріплення адміністративно-правового статусу поліції особливого призначення. На наш погляд, існує необхідність розроблення та прийняття наказу МВС України «Про затвердження Інструкції з організації роботи поліції особливого призначення».

Запропонована Інструкція має чітко визначити адміністративно-правовий статус поліції особливого призначення та відмінності організації її діяльності. Вважаємо, що безпосередньо необхідно врегулювати питання нормативно-правового закріплення завдань поліції особливого призначення, які чітко визначають напрямки її діяльності. Відповідно, потребують нормативно-правового закріплення права та обов'язки, які притаманні саме поліцейським поліції особливого призначення.

Зазначимо, що, говорячи про Інструкцію з організації роботи поліції особливого призначення, необхідно передбачити в ній детальне роз'яснення реалізації усіх напрямків роботи, чіткий алгоритм дій при виникненні конкретної типової ситуації, яка підлягає вирішенню поліцією особливого призначення, а також підстави та порядок залучення корпусу оперативно-раптової дії до виконання поставлених завдань.

Потребують закріплення у відомчому наказі і особливості підбору на навчання кадрів для корпусу оперативно-раптової дії, оскільки існує специфіка, пов'язана з оволодінням знаннями, уміннями та навичками такими спеціалістами, яких готують для виконання спеціальних операцій.

Немає сьогодні і структурної складової поліції особливого призначення, чіткого уявлення про кількісний та якісний склад, порядок та формат несення служби, що, на нашу думку, також має бути включене до відомчого наказу.

Особливо слід зазначити те, що вказаний наказ має дати роз'яснення щодо визначення таких понять, як «поліція особливого призначення», «корпус оперативно-раптової дії», «спеціальна операція», «злочинне угруповання», «заручник», «антитерористична операція» тощо. Даний крок дозволить

уникнути неправильного або неоднозначного тлумачення цих понять під час реалізації діяльності поліції особливого призначення.

Висновки. Необхідно підсумувати, що процес формування поліції особливого призначення та організації її діяльності триває. Основною проблемою у цьому процесі вбачаємо належне нормативно-правове врегулювання статусу та повноважень поліції особливого призначення, вирішення якої, вважаємо, можливе за умови розробки та прийняття спеціального наказу МВС України, який би врегулював питання організації роботи поліції особливого призначення.

Бібліографічні посилання

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/arsen.avakov.1/posts/920978911325549>.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
3. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF>.
4. Про затвердження Положення про Національну поліцію : постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF>.
5. Про ліквідацію спеціальних підрозділів міліції громадської безпеки «Беркут» : наказ МВС України № 144 від 25.02.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/988912>.
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1813511>.
7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/840_166.

Глуховеря В.А. Актуальные проблемы правового регулирования статуса и полномочий подразделений полиции особого назначения. Раскрыто содержание проблем правового регулирования статуса и полномочий полиции особого назначения. Акцентировано внимание на том, что процесс формирования полиции особого назначения и нормативно-правовой базы ее деятельности продолжается доньше. Сделан вывод о необходимости нормативного закрепления административно-правового статуса корпуса оперативно-внезапного действия.

Ключевые слова: Национальная полиция, полиция особого назначения, корпус оперативно-внезапного действия, правовой статус, правовое регулирование.

Hlukhoverya V.A. Pressing issues of legal regularion of status and powers of special task force police. The content of problems of the legal adjusting of status and plenary powers of police of the special setting opens up in the article. The author accents attention on that the process of forming of police of the special setting and normative and legal base of her activity proceeds to this day. He has concluded about the necessity of the normative fixing of administrative and legal status of corps of operative and sudden action.

Keywords: national police, special task force police, corps of operative and sudden action, legal status, legal regulation.

Надійшла до редакції 11.03.2016